

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 19. ANUL XII.

Sabiu, in 5 Martiu 1864.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumtate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Insertele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. s. pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. fa

Telegrafulu este de doua ori pe septemana: joia si Dumineca. Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin se risori francate, adreseate catre expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Din Bucovin'a ni se comunica o mica brosiura, intitulata: „Sant'a Scriptura, lamurindu singura indestulu regalarea referintieloru noastre bisericesci din Bucovin'a.“ Motto scrierei e: „Seu faceti pomulu bunu si rod'a lui buna; seu faceti pomulu putredu si rod'a lui putreda; ca din rod'a se cunoște pomulu. (Mat. capu 12, v. 33.) — Cernauti, tipariulu si editur'a lui Rudolffu Echardt. 1864.“

Viulu interesu, ce amu avutu totdeba pentru fratii nostri din Bucovin'a, precum si pretiulu internu alu miciei scrieri ne indemna a o reproduce in diuariulu nostru. Eata cuprinsulu ei:

Asiediamentulu bisericeii resaritene.

Cela ce nu este cu mine, impropria mea este, si cela ce nu aduna cu mine, risipeste. (Mat. c. 15. v. 30.)

Ori cine voiesce, sa viaa dupa mine, sa se lepede de sine, si sa-si ia crucea sea, si sa-mi urmedie mie. (Mat. c. 16 v. 24.)

Cela ce nu va lua crucea sea, sa viaa dupa mine, nu este mie vrednicu. (Mat. c. 10 v. 38.)

Odinjora venindu Iisusu in partile Cesariei lui Filipu, au intrebata pre invetiaceii sei, dicendu: Cine-mi diceu omeu i, ca sunt u eu, fiulu omului? Eara ei i-au disu: Unii Ioannu botezatoriulu; altii Ilie; cear altii Ieremia seu unulu din prooroci. Dis'a Ioruu Iisusu: dar voi cine-mi diceati, ca sunt u? Si respundendu Simon Petru, a disu: Tu esti Christosu fiulu lui Dumnedieu celui viu. Si respundendu Iisusu, i-a disu lui: fericitu esti Simone, Var Ioana, ca trupus i sange nu ti-a descoperitu tie, ci tatalu meu celu din ceriuri; si eu ti dicea tie: ca tu esti Petru, si pe acesta petra voiu zidi bisericia mea; si portile iadulu i nu vorubira pre dens'a, si ti voiu da tie cheile imperatiei ceriurilor; si ori ce vei lega pe pamentu, va fi legatu si in ceriuri, si ori ce vei deslega pe pamentu, va fi deslegatu si in ceruri. Atunci a poruncitu uceniciloru (invetiaceiloru) sei, ca sa nu spuna nimenu, ca elu este Christosu. Mat. c. 16. v. 13—20.

Eata aicea in cuvintele acestea respicatu apriatu, pe ce temelia si-a ziditu Mantuitoriulu biserica, adeca pe temelia urmatoiei credintie seu dogme, ca elu este Christosu fiulu lui Dumnedieu. Pre acesta temelia a declaratu Iisusu cu autoritatea sa dumnedieiesca atatu de puternica, incatu biserica lui, adeca comunitatea credinciosiloru, nici portile iadulu, adeca nici resucirile, uneltirile si intrigele cele mai cumplite nu voru fi in stare s'o derime, s'o sfarme; si apoi a juruulu lui Petru, carele in numele toturoru invetiaceiloru a rostitu acesta credintia, ca le va da si puterea cheiloru la imperatia cerurilor, adeca tota puterea si autoritatea spre a intra intr'ens'a si spre a face, ca si altii, credindu, sa intre. Insa unii din invetiaceii lui Iisusu nu-lu pricepeau bine, ce felu de imperatie sa fia acesta; ei presupuneau, ca elu voiesce sa restaureze imperatia perduta a Israilteniloru. Dreptu aceea ne spune Mateiu c. 20. v. 20—28., ca venindu num'a fiiloru lui Zevedeu impreuna cu fiii sei da Iisusu, si apropiindu-se a cerutu ore-si ce dela densulu. Ear Iisusu i-a disu ei: ce voiesci? — Dis'a lui: Di, ca sa sieda acesti fii ai mei, unulu dea drept'a ta si altulu de a stang'a ta intru imperatia ta. Ear Iisusu, respundendu a disu: nu sciti ce cereti: poteti sa beti pacharulu, care voiu sa-lu beau eu, si cu botezulu, cu care eu me botezu, sa ve botezati? Dis'au lui: Potemu! Si a graitu lora: Pacharulu meu cu adeveratu veti be, si cu botezulu, cu care eu me botezu, ve veti boteza: eara si edea dreapta mea si dea stang'a mea, nu este alu meu adá, ci celoru ce s'au gatitu dela tatalu meu. Si audindu cei diece s'au maniatu pentru cei doi frati. Ear Iisusu chiamandu-i pre densii li-a disu: Sciti, ca domnii paganiiloru idomnescu pre ei, si cei mari i stapanescu pre densii. Ear intru voi nu va fi asiá, ci care dintre voi va vrea, sa fia antai,

sa fia voue sluga, precum si fiulu omului n'a venitu, sa-i slujesca lui, ci ca sa slujesca, si sa-si dea sufletulu seu rescumperare pentru multi. Si la Ioann c. 18. v. 36. dice Iisusu catre Pilatu: Imperatia mea nu este din lumea acesta; de aru fi fostu din lumea acesta imperatia mea, slugile mele s'aru fi nevoitu, ca sa nu me fi datu Iudeiloru; ear acum imperatia mea nu este de aici.

Din tote acestea lamuritu se vede, ce felu de imperatia a voitu Christosu sa infintieze pre pamentu pe temelia credintiei susnumite, adeca: imperatia dragostei si a fratiei, unde toti credinciosii lui sa fia, fara deosebire, asemenea unulu altui intru tote drepturile umane, si nimenea sa nu caute, sa domnesca unulu preste altulu, seu unulu sa fia celu d'antaru si ceialalti supusi lui la orba ascultare, si acela, carele aru incerca castigarea unei poteri de astfelu, sa fia sluga celoraltii; caei si Christosu nu a venitu, ca omenii sa-i slujesca lui, ci elu ca sa slujesca altor'a prin invetiaturile sele, dandu-se chiaru si in bratiile mortii cumplite si pline de chinuri pentru adeverulu invetiaturiloru sele si pentru rescumperarea omeniloru prin respandirea luminei intre densii.

La astfelu de urmare, la astfelu de jertfe, la astfelu de portare in intielesulu dragostei, fratatatiei si egalitatiei a provocatu Christosu pre invetiaceii sei, candu li-a datu intr'a de veru juruila potereru a cheiloru la imperatia sea, care nu era din lumea acesta, dicendu la Mat. c. 28 v. 18—20. „Datu-mi-s'a tota stapanirea, in ceru si pe pamentu: dreptu aceea mergendu invetiati tote nemurile, botezandu-i pre ei in numele tatalui, si alu fiulu si alu santulu ducu, invetiandu-i pre densii sa pazesca tote, cate v'amu poruncitu voue. Si eata eu cu voi suntu in tote dilele pana in sfarsitulu veaculu.“ Si la Ioann c. 20. v. 21—23. dice Christosu: „Pace voue! precumu m'a tramisu pre mine Tatalu, si eu ye tramitu pre voi.“ Si acesta dicendu, a suflatu, si a disu lora: luati ducu santu! caror'a veti erta pacatele, se voru erta, si caror'a le veti tine, voru fi tinute.“

Eata spuse aici cuvintele domnului nostru Iisusu Christosu, prin carele si-a infintiatu si si-a constituitu elu biserica sea, detiermurindu-i scopulu si dandu-i in intielesulu invetiaturei sale tota puterea si libertatea intru alegerea midiloceloru corespunditoare spre respandirea, intarirea si infflorirea ei.

Intr'aceste cuvinte se afla cuprinsu totu dreptulu bisericeii la o autonomia deplina, pre carele nu i-lu pote nega seu margini nimenea, de orece acestu dreptu la autonomia deplina i este datu ei dela insu-si Mantuitoriulu lumei; caei dice elu: precumu m'a tramisu pre mine tatalu, carele mi-a datu tota stapanirea in ceru si pe pamentu, asi ave tramitu si eu pre voi; decimergeti, de invetiati tote poporele, ca sa pazesca, cate v'amu poruncitu voue; si cate vetile ga si deslega, voru fi legate si deslegate, caei eu suntu cu voi in tote dilele pana la sfarsitulu veaculu.

Asia dara biserica este cu totulu neaternata, are indatorirea de a respandi intocma invetiatur'a lui Christosu, si de a cauta, ca poporele sa o pazesca acuratu; ea are dreptulu si datorint'a de a lega si deslega grosielele credinciosiloru sei, prin urmare biserica este deplinu autonoma.

(Va urmá.)

Ajutoriulu Romaniei pentru Banatieni.

Comunicaramu in nr. din urma, ca Camer'a Romaniei, in sedint'a din 26 Febr., la propunerea dlui C. A. Rosetti, auacor-

datu cu unani mitate guvernului 3000 galbini pentru Banatienij cei bantuiti de fómete. Suntemu fericiți a poté adaugé, ca, la propunerea dd. C. și D. G h i c ' a s'au mai adausu alte trei mii galbini totu spre acelu scopu.

Impartasimu aci strabatatoriulu cuventu alu dlui C. A. Rosetti, prin care cere sprijinulu tiei pentru nefericitii lipsiti din Banatu.

Domni deputati!

Românii din Banatu suferu de fómete, și suferinti'a este atât de mare, in câtu nu li-a mai remasu nici chiaru poterea de a strigá, și de aceea, numai de aceea suferinti'a lor n'a gasitu indata resunetu in animele acestoru cincii millióne de vecini și frati.

Lips'a este atât de mare, in câtu caritatea publica n'a potutu procurá Romaniloru și chiaru Magiariloru murindi de fómé, de câtu câte 44 dramuri de pâne pentru unu omu, și acést'a pentru siepte dile.

Ce simtieminte doreróse și sfasiátóre descépta in animile d-vóstre aceste cuvinte, ce ni se tramitu de peste Carpati cu repediciunea mortii! Care din d-vóstra nu vede colea, la actualele otare a le Romaniei, copii intindiendu miclele loru bratie tremurânde și uscate, câtra o mama mai tramurânda inca și mai uscata, și care nu mai póte dá de câtu cea depe urma picatura de sânge stórsa și transformata in câte-va lacrime ferbinti, ce cadu pe buzele uscate a le sermanului pruncu, le sórbe cu acea spasmodica lacomia a agoniei, și... nu mai scapa și prunculu și mam'a, de câtu prin darea su-fletului.

Mandataru ai natúnei Romane, clopotulu care auuntia pe fia care di c'a mai peritu o mama, c'a mai muritu unu copilu de fómé, a strabatutu acumu in audiulu vostru, a strabatutu prin urmare in rerunchii natúnei, și de aceea va 'ncetá indata, celu putinu atât, pre câtu ve este astadi prin potintia, și deaceea ve supunu spre votare urmatórele linie, ce nu suntu, o sciu, sí o recunoscú cu fericire, de câtu o fórté palida reproducere a vointiei vóstre.

Art. 1. Se deschide d-lui ministru dinintru unu creditu de trei mii galbeni spre ajutoriulu tutoru locuitoriloru din Banatu, de ori ce natúnalitate, cari suferu de fómete.

Art. 2. D. Ministru dinintru se va intielege indata cu municipalitatile de decindea (de dincolo. Red.) spre a le tramite acestu ajutoriu in grâu, in faina, in malaiu, séu in bani, precumu voru voi ele, remanendu cá totu ele sa faca impartírea la cei cari suferu, a acestui micu ajutoriu de la vecinii și fratii loru Români de dincóce de Carpati. C. A. Rosetti.

In adevéru unu faptu mare și nobilu din partea Camerei Romaniei, — unu faptu, „care-dupa cuvintele „Conventiúnei“ — va fi salutatu cu respectulu, ce merita faptele bune, nu numai de Romani'a intréga de tóte pártile Romaniei, dar de tóta lumea cu simtieminte de umanitate.“ Paguba numai și pecatu, ca „Conventiúnea“ nu s'a potutu inspirá de acésta idea sublima intru atât'a, încátu sa uite, báremu pe unu momentu, de ticalostíele unei vietii certaretie de tóte dilele. Marturisimu sinceru, ca faptulu camerei, decandu amu cititu laudele din „Conventiúnea“, au perdutu in ochii nostri multu, fórté multu din pretiulu seu, și suntemu siguri, ca cu noi multi altii voru judecá totu astfelu. Noi adica credemu, ca binefacerea atuncia numai are deplinulu ceresculu meritu alu virtutei, candu se face fára egoismu și fára incriminarea altor'a. Si tocmai acést'a „Conventiúnea“ nu o face. Ea dupace lauda și glorifica Adunarea, incrimina pre ministreriulu întregu, dar cu deosebire pre ministrulu de justitia, d. Papiu Ilarianu (pre care, ne aducendu-si aminte ca mai mare laude nu-i póte face, nu-lu mai slabescé din numirea „tribunulu Blajului“), ca pentru ce n'a facutu dênsulú acea propunere pentru fratii sei? Amu avé argumente fórté valoróse pentru aperarea d. Papiu Ilarianu, déca bun'a cuviintia ne-arú iertá a ne face in vreo cauza advocati nechiamati; vomu díce in sa numai atât'a, ca déca cum-va d. Papiu Ilarianu faceá insusi acésta propunere, aceeasi „Conventiúnea“ l'aru fi lovitú in fatia, ca pentru ce risipescé banii tiei? Cáci nu de adevératele merite séu scaderi ale guvernului se pare a se ingrijí partid'a, ce spira prin „Conventiúnea“, ci numai de aceea, cum se afle vini guvernului, cumu sa-lu póta discreditá, cumu sa-lu póta prostítui inaintea lumii! Cum-ca unei astfelu de foi, și unei astfelu de partide nu-i va poté face pe voia nici unu ministeriu, nici unu ministru independinte, solidu, moderatu și patrioticu, vede ori și cine. Si acést'a noi o deplorámu cu atât'a mai vertosu, cáci „Conventiúnea“ in adevéru se vedescé totu mai tare cá fóia fára judecata propria, cá aceea ce o-amu numit'o cu alta ocaziune: puiulu „Romanului“; ear „Romanulu“ este organulu unei partide tari și mari. Vedemu cu placere, — și dee cerulu cá

sa fia totdeun'a asiá, — ca „Romanulu“ și aici e mai moderatu și msi cu tactu; „Romanulu“ adeva e redigeatu de d. C. A. Ross e t i ' carele a facutu și propunerea respectiva, și cáruia prin urmare nu se cuveniá a panegirisá propunerea se a in diuáriulu seu. Cu atât'a mai cu abundántia o face „Conventiúnea“. Dar și dênsei i s'aru iertá, și noi și toti Românii amu crede in sinceritatea laudelorú eii, candu de o parte d. C. A. Rosetti arú fi facutu propunerea sea n a i n t e de a publicá d. Andreiu Mocioni renumit'a sea provocatiúne, de carea de altmintrea- destulu de semnificativu! — nici „Romanulu“, nici „Conventiúnea“ nu pomenescú nici cu o litera! —, de alta parte „Conventiúnea“ n'aru fi esplotatu acestu actu filantropicu pentru degradarca guvernului și inspecialu a d. Papiu, a acelui barbatu, cá care nu se nascu in tóta Romani'a pe tóte dilele. Nu vomu a micí faptulu d. Rosetti prin presupunerea, ca Dlui a fostu numai unu echo fericitu alu cuvintelorú dlui Andr. de Mocioni, pentruca in ochii nostri a suscepe insusi o idea buna ori a o adoptá dela altulu e deopotriiva laudabilu; dar ve deplorámu, fratiloru de dincolo, déca sí filantropi'a o faceti róba patimelorú vóstre de partida! Cáci cele 6000 galbini, ce i-ati applacidatu pentru fratii vostri și ai nostri din Banatu, ba de 60 ori câte 6000 galbini, impartiti între cei lipsiti, n'aru poté cumpani stricaciunea, ce vi o-ati face vóue prin rivalitati de felulu acest'a.

Varietáti și noutáti de di.

Regele Maximilianu din Bavari'a a repozatu in 10 Martiu c. n. pe la amédi. Scirea acést'a trista a strabatutu cá unu fulgeru prin tóta Bavari'a, și a produsu prosternatiúne cu atât'a mai mare, cu câtu regele, de sí camu bolnaviciosu, totusi bolnavu de patu se facuse numai din diu'a trecuta. Cu patru dile mai nainte sa se fia sgariatu regele cu unu acu de peptu de partea stânga a peptului, și acést'a se pare a fi fostu mai deaprópe ans'a bólei. — In 9 Martiu inca priimi pre archiducele Albrecht, sér'a pe la 5 óre erá 'n patu, diminéti'a la 5 óre priimi SS. Taine, tragendu-se clopotulu celu mare alu catedralei, la care semnu tóta cetatea se revoltá de dorere și mii preste mii de ómeni alergara la palatiu. — Poporulu bavaresu plânge pre regele seu, cá o familia pre tatalu seu; și déca se considera iubirea lui cátra poporu, imbunatírile sortii poporului seu in tóta privintia, apoi iubirea acést'a face onóre regelui și poporului. — Maximilianu se suise pe tronu in 20 Martiu 1848, mai lipsiau dara 10 dile, pentru de a se 'mpliní 16 ani ai regimului lui. Clironómulu e printiulu Ludovicu, fiulu celu mai mare alu regelui, care e între 18 și 19 ani, și cáruia i s'a sí depusu din partea tiei juramentulu omagialu. —

(Foia nóua romanésca.) „Romanulu“ in locu de numerulu seu de dominec'a va dá o fóia „mai adaptata pentru trebuintiele poporului“, carea abonantilorú lui se va dá gratis. —

Din tunurile danese, facute de tuciu (feru versatu), care fusesera plantate pe Danewirke, se mai adusera câte-va la Vienn'a. Acelea, precumu se scie, le batusera Danii cu cuie: de aceea nu se mai potú intrebuintiá, ci se voru versá de nou in fonderi'a dela Maria-Zell.

Garibaldi a peritu depe Caprer'a; nu se scie inca, unde?

Principatele române unite.

Iasi 21 Februaru 1864. Dupre cele comunicate in epistol'a precedentá, aflú cu cale de a-ti impartasi unu actu autenticu, relativu la conflictulu, ce exista între Guvernulu Principatelorú și Curtea suzerana, carea se vede ca combinárilorú ce le face cérca a le dá óresi-care formalitate diplomatica; cáci altfelu si-arú compromite titlulu seu de potere suzerana și inaintea acelorú poteri Europene, care se opunu la asemenea interventióni. Asiá Pórt'a otomana nu lipsi prin organulu Vizirului Fuad Pasi'a a declará Principelui Domnitoriu, ca nu póte privi legea pentru secularisarea averilorú monastirilorú inchinate decátu cá nula și fára fiintia, și ca cestiúnea acést'a trebuie sa se întórca iarasi și sa se puna pe terenulu diplomaticu. Eata acea nota, séu mai bine dicendu tescherea turcésca adresata Principelui.

Printiulu meu!

Inalt'a Pórt'a luatu scéintia, ca adunarea Principatelorú unite votá, dupre cererea ministrilorú, o lege, in virtutea careia monastirile inchinate s'au declaratú a fi secularisate, acordandu-se locurilorú sfinte o despagubire banésca de 51 millióne lei.

Nu-mi vine sa ascundu Inaltímei Vóstre efectulu, ce au produsu asupra Inaltei Porti acestu modu de procedere alu Guvernului seu.

Mirarea noastră a fostu cu atât mai mare, cu câtu eramu mai departe de a gândi, ca Inaltimea Vóstra Serenisima aru pune atâtu de mare precipitațiune de a revesti cu o noua consecrare modulu de solutiune ce propusese, si fãra de a acceptã respunsulu Inaltei Porti si alu poteriloru garante.

Cestiunea monastiriloru inchinate atãrna esentialu de la o transactiune internatiunala, a cãrei cuprindere este precizata in protocolulu XIII. alu Conferintiei de Parisu. Ea nu s'aru potè deci resolvi decãtu prin intervenirea poteriloru, de ore ce n'au mijlocitu o intielegere directa si de impacare intre pãrti.

Sciti, Printiulu meu! ca Guvernulu imperialu au facutu totu ce i-a statu prin potintia, pentru a aduce acèsta intielegere, si ca silintiele sale au ajunsu a se nimici dinaintea unor greutãti neinvinse.

Si numai dupace au venitu la convictiunea inutilitãtii de a mai urmã pe acèsta cale, Inalt'a Pórta au socotitu de datorita a propune Escelentieloru Sale reprezentantiloru poteriloru garante de a se intruni in conferintia spre a cercetã de'mpreuna cu ea, si in form'a indicata de protocolu, mijlõcele cele mai potrivite de a resolvi definitivu cestiunea.

Inaltimea Vóstra trebuie sa fia incredintiata, ca M. S. Sultanulu pórta unu interesu egal de a ocroti drepturile legitime ale Principatelorunite si de a feri de ori ce loviritu ce este legitimu in reclamãrile clerulu grecescu.

Incidentulu, despre care vorbescu mai susu, au agravatu situatiunea in fati'a unui actu ce jignesce stipulatiunile subscrise de marile poteri a le lumei; Inalt'a Pórta cá suzeran'a Principatelor, cá suzeran'a pãrtii directu interesate in afacerea ast'a, si cá signatõre conferintiei de Parisu, se gasesce in necesitate de a declarã formalu Inaltimei-Vóstre, ca ea nu recunõsce votulu adunãrei nici unu caracteru de natura a aduce dauna drepturiloru si stipulatiuniloru existente; ca ea considera disulu votu cá nula si fãra fiintia (sic) si ca ea mentine pe fatia cestiunea monastiriloru inchinate pe terãmulu eii legalu, care este acel'a alu protocoleroru din 1858. Bine voiti a priimi, printiulu meu, incredintiarea prea inaltei mele consideratiuni. —

Subscrisu: F u a d. —

Precumu vedeti din actulu de fatia, nu resulta alt'a decãtu ca Pórta in forma declara, ca e suzeran'a Principatelor, ear in fapta insinuãza sub velulu celu turcescu, ca aru fi suzerana; acumu numai Alah! sa-i ajute, ca si-au traitu traiulu, si-au mancatu malaiulu. — A.

Citimu in „Romanulu“ din 27 Februaru; D. P a p i u I l a r i a n u a dimissionatu, sèu a fostu dimisionatu, si s'a numitu ad-interim d. Orbescu. De ce acestu interimu? Iar nu se mai gasescu ministri?

„Magyar Sajto“ despre Romani'a.

Subt titlulu: „giurstarile mai nõne in Romani'a“ aduce „Magyar Sajto“ unu articulu, carele lu impartasimu in totu cuprinsulu lui.

„Inalt'a pórta au adressatu fõrte decurendu o nota la principele Romaniei, prin care arata, ca portarea guvernulu romanescu au frapatu pre guvernulu de acolo mai alesu dupa ce au priimitu si au pusu in lucrare legea adusa de Camera, prin care se secularisèza monastirile asiã numite inchinate. Frapparea inaltei porti cu atãta e mai mare, cu câtu, ca ea nici odata nu au presupusu de principele Cuz'a, ca va duce la indeplinire deslegarea cestiunei aceste mari, fãra de a intrebã mai inainte de vre-o indreptare in privinti'a acèst'a pre inalt'a porta. In fine se dechiara, cá ea privesce votarea acèst'a priimita de tiér'a intrèga cu entusiasm si aprobata de tóta lumea civilizata de nula si cá cumu nu s'aru fi intemplat de locu. Ori câtu e de aspra si de otarita not'a vezirului, totusi potemu dice cu sigurantia, ca pecandu legea secularisãrei au causatu o frappare asiã de mare guvernulu turcescu, pe atunci guvernulu Romaniei nu s'au frapatu de locu, ba not'a au fostu priimita asiã dicendu cu indiferentia, sciindu inainte ca asiã cev'a are sa urmeze, si fiindu guvernulu convinsu, ca deslegarea cestiunei acesteia privesce pe tiéra si ca ea eschide ori ce influentia straina si in fine ca numai in modulu acèst'a deslegata potè sa aiba rezultate splendide. Guvernulu Romaniei au datu legei acesteia demultu valõre de dreptu si au pus'o in lucrare. Scimu ca monastirile s'au sequestratu pe sém'a statulu si ca stimabilulu barbatu, ministrulu de culte Demetriu Bolintineanu, cá unu individu demnu de nemurire pe câmpulu sciintieloru si alu arteloru si cá unu patriotu invapaiatu lucrã fãra de a crutiã vre-o ostenela dar si ca elu lasa urme nesterse de insemnãtate si frumõse pe cararea sea, care elu cu multa neobosintia le sciũ incopciã deolalta.

Ordinãtiunile lui, ce esu pe tóta diu'a, regulatõre de in-

structiunea cea pâna acum neglesa promitu aprobatiune generala. In urm'a propunerii sale s'au adusu in filutia si legea cea radicalmente reformatõre incãtu privesce ordinile bisericiei, care lege au stersu calugariã conducãtõre la neactivitate spirituala si corporala, cu esceptiunea, ca in ordinea calugaritiloru numai acele femei potu sa pasiësca, care-si sacrificã activitatea loru sèu instructiunei sèu ingrijirei de bolnavi; in ordinea calugariloru insa numai preotiloru santiti si acelor'a inca numai deca suntu veduvi, sèu celoru ce suntu cultivati prin sciintie si suntu celu putinu de o etate de 30 de ani. Asemenea elu au publicatu mai multe concurse pentru opere latitõre de cunoscintie folositoru, care voru fi rebonificate cu 200—300 de galbeni. (Va armã.)

Prospectu politicu.

Pecandu trupele aliate stau inca inaintea inamiculu, respective a federatiunei germane, si in Germani'a inca suntu dispute intre o actiune comuna cu cele dõne poteri si intre o actiune separata; pe atunci ne anuntia diuarele despre mórtea cea aprõpe a doi regi din statele secundarie, Bavari'a si Württemberg'a. Despre celu din Bavari'a aflãmu ca au si muritu. Diuarele ne spunu, ca in loculu lui Max II., din Bavari'a sau si radica tu pe tronul fiulu lui Max II., Ludovicu II. dar totdeodata nu nerecunõscu influenti'a, ce potè sa aiba schimbarea acèst'a de tron, precumu si cea eventuala in Württemberg'a.

Temerea e de o schimbare a politicei in Bavari'a si eventualmente si in Württemberg'a. Fi-va acea politica mai apropiatõre de cele dõne poteri aliate germane sèu nu, inainte e greu de a predice. Bavari'a, sèu mai bine domnitorii eii suntu prin relatiuni familiare legati de Austri'a, Württemberg'a prin asemenea relatiuni de Russi'a, prin urmare deca cumv'a se va realisã aliãnti'a tripla intre Austri'a, Prussi'a si Russi'a, eata numai decãtu cum dicu Francii: chãse de a slabì pre cei dela Würzburg, si federatiunea germana atrassa seu absorbita de acèsta aliãntia.

Intr'aceea nu e de ignoratu o alta impregiurare, la prim'a vedere cu totul neinsemnata. Acèst'a este calatori'a ducelui de Coburg la Parisu, despre care se asigura, ca nu are intentiuni politice. Nu comentãmu mai departe acèsta calatoria, nici vomu se conjecturãmu asupr'a ei, ei insemnãmu numai, ca acestu duce e quasi capulu National-Vereinulu germanu, carele-si are membrii in tóta Germani'a si carele in Camer'a Prussiei neveditu au facutu atãtea opozitiuni, si alu cãrui scopu e o Germania unita.

Sa presupunemu, dupa cumu credu unele diuarie, ca calatori'a ducelui de Coburg la Parisu e politica. Nu vomu potea incheiã insa la rezultate mari, celu pucinu pentru unu tempu, din cauza ca Napoleonu de si e mai gat'a cu cestiunea cea mai grea, cu a Messicului, totusi asiã e de passivu in cele europene, cá si inainte de acèst'a. Pentru ce passivitatea acèst'a, si pâna candu, nu se potè sci. Atãta numai, ca in Franci'a si cu deosebire in cercurile diplomatice domnesce o nemultiamire mare cu purtarea aliatiloru in Schleswig. Pentruca aliãntii nu se pórta cá intr'o tiéra luata dreptu zelogu, ci cá n'trun'a cucerita.

Angli'a, carea se vede acumu mai multu sèu mai pucinu izolata aru da bucuros ajutoriu Daniei, insa aru vrea cá sa aiba si pe Franci'a pe partea sea.

Fric'a Angliei insa este, ceea ce au si esprima'tõ unele diuarie englese firesece in alta forma, — ca Franci'a va anexarea provinciiloru germane dela Renu. Lordulu Cowley au pipaitu pulsulu Franciei in privinti'a acèst'a, au priimitu insa unu respunsu rusinatoriu din partea ministrulu francesu Drouin. Acèst'a adeca dechiara, ca Franci'a nu are de cugetu anexarea provinciiloru renane. Decãtu pentru incungurarea periculiloru, dupa ce Germani'a va ajunge odata a fi statu unitu, si pentru pastrarea ecuilibrulu europenu, elu aru dori cá din dissele provincie sa se formeze unu statu independinte si neutralu intre ambele puteri. Neinvõirea la congressu din partea Angliei, va cercã Napoleonu III a o resplãti scumpu si potè ca Napoleonu speculèza si la alte resplãtiri. Cu tôte acestea se dice ca Cabinetulu francesu aprobã in principiu ocupatiunea Holsteinulu si se invoiesce si la anexarea Schleswigulu la federatiunea germana. O apucatura, carea deca este adevãrata, potè sa fia de odata izolatõre pentru Angli'a si impedecatõre aliãntiei, despre care vorbesce, sèu in celu mai reu casu impedecare de a atrage pre Germani in aliãntia si potè de a le deveni protectoru.

In casulu din urma aru avea intielesu politicu calatori'a ducelui de Coburg la Parisu.

Deaca aru fi dara, ca calatoriã aceasta a ducelui germanu la Parisu, sa fia politica, atunci dupa cum bine observã M. S. s'aru implini dis'a diplomatulu francesu Thiers,

carele dicea odata, ca politica franceza totdeauna s'au avuta radimulu in cabinetele din Monacu, Stuttgart, Dresda si Hannover; ca Franta va lua pre cei slabi sub protectiunea ei, si aceasta era si politic'a cea marinimosa a Romanilor celoru vechi.

Date statistice asupra Daniei.

Din o cronica de anu englesa (The Statesman's Year-Book), reproducuta in „Pressa“ de Vienn'a, estragemu si noi cate-va date mai principale in privinta regatului Daniei, care le credemu de interesu pentru publiculu nostru cu deosebire astadi, candu ochii tuturor cauta la lupt'a lui cu Germani'a. Constitutiunea Daniei se dateza din 1863., in care anu (18 Novembre) se sancsiuna de regele. Poterea executiva e pusa in manile regelui si ale ministrilor lui responsabili; ear facultatea de a aduce si de a modifica legile, compete senatului imperialu (Rigsdag), care consta din casa de susu (Landsting) si casa de josu (Folkething); cel'a consta din 75, cest'a din 130 membri. Censulu, pentru de a fi alesu in casa de susu, e: venitu de 1200 taleri seu contributiune directa de 200 taleri; pentru alegibilitatea in casa de josu nu este censu, ci ajunge a fi cine-va pamenteanu, de 30 ani, si sa nu f'ia simintitu ori proletaru (cersitoru.) Langa parlatu exista unu colegiu de 60 membri, Rigsraad numitu, consiliulu supremu alu natiunei.— Poterea executiva compete regelui si ministrilor, cari suntu 8 la numeru.— Religiu'ne a domitore e cea luterana, de carea trebuie sa se tina si regele; dar si celelalte biserici crestine, chiaru si Iudeii au tolerantia perfecta.— Afacerile bisericesti le dirigu 8 episcopi.— Scol'ele stau forte bine: regatulu are 2 universitati: un'a danesa in Kopenhageu, alt'a germana in Kiel, gimnasia in Lorye si Alton'a, scole gramaticale, academii si scole normale suntu mai in tote orasiile mai mari. Numerulu scoleloru parohiale, in care copiii seraciloru se cresc pe spesele statului, trece preste 1000.— Bugetulu pe anulu din urma, din 1 Aprile 1862. pana 'n 31 Martiu 1863. arata venituri: 16.880,391 taleri, spesele 16,636,241 taleri, va sa dica, veniturile intrecu spesele cu 244,150 taleri. Spesele cele mai mari le casuina datoriele statului, din care se platira 5,736,400 taleri, si armata, ce constete 4,270,206 taleri. Spesele marinei facura 1,949,162 taleri.— Armata consta in tempu de pace cam din 22—24,000 feciori, in tempuri de resboiu se duplica; si lu bataile din 1848—49 mic'a Dania desvoltase o armata considerabila de 49,000 feciori infanteria, 10,600 feciori cavaleria si 9000 feciori artileria cu 144 tunuri.— Armata se compune prin subscriptiuni; fiacare barbatu sanatosu dela 22 pana la 45. ani e datoru a milita, mai antaiu in armata regulara 8 ani, apoi ca reserva de class'a antai'a si a dou'a. Cei 8 ani de servitiu de altmintrea in realitate se prescurta la 10 luni, in care tempu soldatii invetia exercitiulu; apoi se dimitu pe acasa si se conchiama numai la mustra pe fiacare anu. (O mesura forte intielépta!)— Marin'a de resboiu (flota) Daniei se dateza dela anulu 1807; in anulu 1862. ea numeru 19 vase cu pandie si 704 tunuri, si 28 vapore cu 340 tunuri; langa acest'a mai are Dania o flota de 50 lunturi de tunuri cu vre 100 tunuri. Armata marina face aprupe la 2000 feciori.— Teritoriulu Daniei, dupa protocolulu de Londr'a din 8 Maiu 1852. consta din regatulu Daniei propriu impreuna cu ducatele Schleswig—Holstein si Lauenburg. Tota monarchi'a are 2494. miluri patrate, din care 2154 (cam de 2 ori ca Transilvani'a) Dani'a propria, 167 Schleswig., 154 Holstein si 19 Lauenburg.— Populatiunea Daniei, dupa numerarea din 1 Februaru 1860, stetea asi: Dani'a propria 1,600,551, Schleswig 409,907, Holstein 544,419, Lauenburg 50,147, — cu totulu dar 2,605,024 suflete.— Ocupatiunea locuitorilor e mai cu sema agricultur'a, apoi meseriele, si negociulu de mare; catu e de importantu comerciulu regatului se pote vede din marfile importate si esportate; in anulu 1861. adica se importa marfa de 62,391,035 taleri, ear esportulu facu 40,315,796 taleri.— Afara de aceste tieri mai cuprinde Dani'a o multime de insule, in Europ'a Faroe, Island si Gronland cu vre 85,000 locuitori, apoi in Indi'a apuseana cu vre 37,000 locuitori. O multime de tinuturi si insule risipite prin tote marile parte le vendu, parte le perdu, parte le parasi de buna voia, pentruca nu aduceau nici unu folosu statului.— Acest'a dar e statulu-piticu, care se lupta acumu cu armatele aliate ale duoru poteri mari europene.

Fortareti'a Friderici'a.

Afara de siantiurile dela Düppel si de insul'a Alsen, de cea mai mare insemnatate in espe-

ditunea de fatia din Schleswig—Holstein e fortareti'a Friderici'a. De aceea creduramu, ca va fi de lipsa a da cititoriloru nostri o mica descriere a acestei fortareti. Fortareti'a Friderici'a e in Iuti'a (Lütland), tocmu la marginea tierei de catra resaritu, zidita ca si siantiurile dela Düppel pe o peninsula, ce se'ntinde 'n mare si e despartita numai prin o maneca de mare de 3000—2400 urme de insul'a Fünen. Si precumu siantiurile dela Düppel, asi'a si fortareti'a Friderici'a tocmu prin aceea castiga tari'a sea, caci sta 'n legatura cu o insula, dela carea-si pote trage ajutoarele trebuinciose in omeni, arme si proviantu. Fortificariile Friderici'e se cuprinde mai cu seama in valuri (umplaturi) de pamentu, care insa suntu tari destulu de a opri glontiele tunurilor ghintuite. Tocmu pe marginea peninsului decatra mare este unu forte singuru, si aliatiloru li se da svatulu de a-si pune tota poterea pentru luarea acestui fortu, care apoi aru tai'a legatur'a intre Friderici'a si insul'a Fünen, si asi'a pote aru sili pre Dani'a lasa si siantiurile dela Düppel, si insul'a Alsen, si si Friderici'a, pentru de a aperi insul'a Fünen. Friderici'a incepe inluntrulu fortificatiuniloru sele 20,000 feciori, si de aceea, panacandu aliatii nu voru lua siantiurile dela Düppel si insul'a Alsen, precum si fortareti'a Friderici'a, nu potu opera in Schleswig si Lütland, caci totu intinsu aru fi amenintati din coste.— Pregatirile cele mari, ce le facu armatele aliate pentru castigarea acestoru pozitiiuni, dovedescu de ajunsu, ce pretiu puu ele pe possessiunea loru si catu de multu credu in tari'a si resistinta loru.

Mai nou din politica si campulu resboiului.

Dupa unu telegramu alu lui „Botschafter“ dto Frankfurt 12 Martiu nou, Bavaria in siedi'ntia dietei confederatiunale aduse unu proiectu in proiectu in privinta successiunei in Holstein (ca sa urmeze in ducatul Holstein dacele Fridericu in stapanire), si dori ca acestu proiectu dupa 8 zile sa se aduca la votare. Austria si Prussia propusera din contra, ca acel'a sa se predea comitetului pentru darea opiniunei. Acesta propunere afia sprijinire, si Bavaria retrase propunerea sea pentru votare.— Asemenea se predara comitetului spre preconsultare si alta propunere privitoare la conchiama dietei holsteinese, precum si propunerea Hanoverei, de a provoca pre Dani'a a neta cu prinderea corabieloru germane.—

Dupa „memorial diplomatique“ contractulu intre Napoleon si archiducele Ferdinandu Max, pentru tronulu imperatecu din Mexicu, e facutu. Trupele francoese se voru rechiama cu nctulu; legiunea straina de 6000 feciori remane. Mexiculu platesce franciei in 14 ani cate 25 millio'ne franci.

Din campulu resboiului nimic mai importantu. Facendu-se in Veile mai multe atacuri din partea civililoru (danesi) asupra soldatiloru austriaci, gen. Gablenz a demandatu locuitoriloru, a da afara in persoana armele si munitiunile sele in 24 ore.

Nr. 79—3 EDICTU.

Rafila nascuta Rokszin din Mehkerki, inca 'n a. 1860 1 di Novembre au inceputu procesu de totala despartire in contra barbatului seu Parteniu Trajanu; deci acel'a se indatoréza, ca pe 28 Apriliu a. e. dimineti'a la 8 ore sa se infatisieze maintea subscrisului judetiu consistorialu, caci la casu dimpotriva si in nefiinta lui de fatia se voru decide cele prescise de SS. Canone ale bisericei nostre dreptu marturisitore.

Din siedi'ntia consistoriala din 10 Februaru 1864, tinuta in V. Velenceze.

Consistoriulu gr. orientалу din Orfa.

Nr. 80—1 Citatiune edictala.

Mateiu Garau, din Satulungu, Districtulu Brasiovului, in Ardelu, de legea gr-orientala, a parasitu cu necredintia pre legiuit'a sea sofa Ann'a Ioann Cazacu, din Turchesiu, Districtulu Brasiovului, acumu de diece ani de zile, nedandu celu mai micu semnu de ubicatiunea lui.

Deci mai susu numitulu parasitoriu prin acest'a se sorocesce, ca, dela dat'a de mai josu, in terminu de siese luni sa se infatisieze negresitu inaintea Scaunului Protopopescu I. alu Brasiovului, caci la din protiva se va da hotarare la acti'a sociei lui si in lipsa-i.

Brasiovu 27 Fauru 1864

Ioann Popasum, p. Protop. Brasiovului.

Corespondintia.

I. F., O. Dialogulu e bunu, dar nu se potrivece cu caracterulu foii nostre.— I. B., Rosi'a sas. Articululu s'a sistatu din cause, ce amu dori a Vi le impartasi cu gur'a. —